

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!“

Br. 29.

Volosko-Opatija u četvrtak 11. srpnja 1901.

God. II.

Hrvati i Talijani va Istroj.

Iz ovih navedenih čini promatrajmo istarske Talijane, pa ćemo lahko priti do zaključka, da je težnja iridentistične hidre, ova našu Istru odtrgnuti od Austrije i pripojiti ju k gladnoj Italiji.

Iridentizam stara je stvar va Istroj a podpomaže ju kraljevina Italija sa svim i svačim. Eno društvo „Dante Alighieri“ šalje va Istru silne svote novaca, neka se ti podiele mej talijanske agitatore, šalje razne kajige, ke neka se podiele med narod ne bili se tako što prije pripravilo povoljno tlo i pošlo do žudjenog cilja. Oni već štampaju „Etnografske karte“ Italije, gdje su istra prikazuje kao talijanska pokrajina. Ovo društvo podupire novcem nesreću „Legu“, jer misli tako odnarediti hrvatski živalj va Istroj: ali kad su videli, da smo im i tu stali na rep, pa podigli našu družbu sv. Cirila i Metoda, videli su, da tako neće poć, pak su se domislili, da mej istim hrvatskim življem najdu čovika, ki će im izdat istarski hrvatski narod po tom i Austriju i dinastiju, i pošlo im je zalibože za rukom i našli su takova čovika va osobi jednega lopova. Dobra mu je taktika, ali je i u tom poduzeću loše sreće.

On je otel od Hrvati najprvo udelat nikakove Slovincine ontrat od ovih nekakove Italo-Slovincine, a od ovih ontrat čiste Italce, pak smo gotovi. Kad budu Hrvati va Istroj postali Italci lahko ćemo ontrat pod Italiju.

Evo do toga Vas vodi ta lopov, to su mu namjere, za to ga i plaćaju, a vi nekoliko zaslepijenih duš još to ne vidite, zar ćete i vi da budete dionici proklete talijanske spletke, zar ćete i vi da budete desna ruka iridentizma, zar ćete i vi — pokle ste izdali maj-

čin zajik i mliko — da budete dionici antiaustrijskih i antidinastijskih težnja, zar ćete i vi da budete izdajice austrijske države i dinastije.

Oni smatraju Istru talijanskim teritorijem, to rade sve moguće, da se ta njihova težnja što prije ostvari. Iridentistično ovo micanje za Austriju, akutna je pogibelj, težnje Talijana u Istri poznate su, oni hoće Istru pod Italijom, tko nije za ovu lozinku i tko je proti njoj (Hrvati) toga treba na svaki način (osar tutto) uništiti. I ovakove ljude misli se predobiti za se, ako im se gladi bradu.

Gdje je onaj čovjek, koji bi znao u pravom momentu uništiti ovaj korov? Čini mi se, da takav u Austriji manjka.

Mi Hrvati tražimo samo u državi svoje pravo, Talijani pako Istru za Italiju. Kad će se već u Austriji odlučiti, da se jednom ovu hidru sa sjegurinom udarcem uništi? Ili zar ćemo čekati dok bude prekasno? za istarskimi Talijani stoji čitava Italija.

Zar smo zaboravili riječi talijanskoga zastupnika Imbriana, koji je jednom u talijanskom parlamentu rekao, kad su vodili Talijani rat s Abisinijom (odakle su bežali kao poplašeni zečevi): „Što imamo tražiti i čemu imamo slati našu vojsku u Abisiniju; radje ju pošaljimo u Dalmaciju i Istru jer su one naše pokrajine u tujjim rukama.“

Ovih dana govorio je zastupnik Socci u talijanskom parlamentu va Rimu neka se pokara naš guveran, aš da ne dopušta, da va Trstu bati talijanska bandira, po tom oni drže Trst već svojim.

Talijanski deputat va Beču Polesini nazivlje javno i to va Austrijskom parlamentu Istru i Trst talijanske provincije, to isto rekao je i Benatti va

dijeti u Poreču, dakle kako vidite Italija sve i posvuda.

Predbacujemo li ča takova Talijanom va Istri, to će oni denegat i reć će da su oni dobri Austrijanci, bolji nego smo mi.

Ja ih na to pitam: Zašto onda nazivlju talijanskoga kralja svojim kraljem, zač urešuju svoje kamare s njegovim slikom, zač kriče „Eviva l' Italia“. To baram nije lojalno i patriotično.

Ali sve vam ovo badava, mi smo si Hrvati svjestni sami sebe svog milog hrvatskog jezika i svoje junačke i slavne hrvatske narodnosti; ispred naših će se prsiju prelomiti vaša izdajnička koplja a vaše će težnje i vaš cilj i nadalje ostati samo „Pia desideria“ i ništa drugo, a Beć će opet imati priliku da vidi „tko je vjera tko li je nevjera“

Prije će mjesec danju sjati, Posušit će more sve, Nego što će Hrvat dati, Da ga Taljan nogom tre.

Vidimo dakle od koliko je pogibelji za Austriju iridenta, pa bi već nužno bilo, da vlada već poprими energične korake i tomu iridentizmu učini kraj. Ovo izvesti biti će zadaća mudre i pomne vlade, ona će na jugu samo u Hrvatima naći temelj austrijske države i njene dinastije, a sa iridentističnim usijanimi glavami nesmi niti pakirati niti ugovarati. Ufajmo se, da će nakoro u Austriji prihvatiti uže drugi muževi, koji će bolje vidjeti i odlučno raditi. Omišljanin.

Porez na personalnu renditu.

Već je „Nar. list“ više puta sprogovoril o teh nesrećnih taksu, svejedno ne će bit od zlega, ako se i sada malo počesemo kade nas najviše boli.

sveže cjele šumu. Kozjirog ga razkolačenim očima i otvorenim ustima sav u čudu zapamnjeno motrio i konačno mu govorio: Kozjavno pobratime dragi, šta to radiš ako Boga znaš?

Kao obično, svezati ću cjele šumu — odgovara Kozjavuna — te je prebaciti na pleća neka bude tvoja majka imala dosta goriva za sto godina.

Kozjirog sav ustrašen baci se pred pobratima na gola koljena i suram na očima stane ga moliti: Nemoj brate ako Boga znaš pušiti šumu, jer je šuma mojog krstnog kuma, iz groba bi me proklinjao, kad bismo mu opustošili šumu, radje idi bez tovara kući.

Dobro — odvrća mu Kozjavuna sa jedkim posmjehom na ustima — ali znaj, da moja pleća sa bremenom od sto hrastova niti poblatiti ne ću, već kad nećeš pobratime dragi, da breme nosim, bome stalno nit bremenca nositi ne ću, a ti nosi radje kući i moju sjekiru i sve ove malene konope, da mi se ne bi čeljad nasmijala da sjekiru nosim a da bez bremena kući idem.

Hoću rado nositi tvoju sjekiru i konope, samo nemoj pušiti šume, guste šume mojog krstnog kuma, da nas ne bi u grobu klinjao.

Kad se je ta porez stavil obećalo se je kmetom, da će gospoda to plaćat a njim da će od koristi bit, zač da će bit manji porez od grunta.

To je bil pepel v oće. Ni se najme zemljarina smanjila, ne plaćaju to novo plaćilo samo gospoda kako su obećali. Na mesto manje, plaćamo sve više i ki zna dokle će to naprvo hodit.

Pred desetak — dvajsetak let je laglje bilo: zemlja je rodila, a tek velch stroški ni plaćil ni bilo. A dandanas je vino i sve ča grunt dava pocenelo, a ono ča moramo kupovat je podraželo.

Z vrhu toga trebe i novca, kapitala za obdelat zemlju: tu j' treba sumpora, trebe vidrijola, trebe j' gnojia i svakakega orudja, ko se drago plaća. Ki ina novca još mu nekako gre, a ki nima niš v rukah? Kemu su boli i nevolje sve do zadnjega šolda zele? — Teško mu je; kima z glavom desno kima levo, ni pomoći, valja se zadužiti.

I posudi budi kade; al pul bogatej va mestu, al na posujilnice. — A kade ter kade pađe va mrežu kakovemu lihvaru, ki gleda kako bi mu i dušu s tela zuel. Recimo, da najde pul postenejeh „dug je zločest drug“ i vavek će ostat. Na dug interesi kure, jist i pit se mora svejedno, a i zemlji valja dat sve potrebi. — Još je huje onemu, ki sam ne more, pak mu sve tujica i hlapeci dolaju: više špendije, a slablje delo. Ako Bog blagoslovi trud i ako se more prodat se poteže naprvo, po siromašku i se spremore stroški pokrit. Ale ako nesreća uništi groždje i drugo? aliti ako ni prodaji? — Ah! koliko puti gleda nevoljni kmet suznemim očijami va nebo i prost od Svemogućega blagoslova za teški trud. — Pun straha i skrbi tare pot s čela, ko se je celi božji dan na sunce parilo. I tješji ga misal na nebesku dobrotu i provid-

Putem idu ova dva pobratima, jedan prvi breme a drugi prazan ide i tiho pjevaju pjesmu Kraljevića Marka. Kad bijahu kući na domaku, Kozjavuna nehtjede idi kući već se na gospodski po mjestu prošeće, dočim Kozjirog kao malo diete uvi glavu u majčino krilo i stane cviliti i gorko jaukati, naričući tužnoj majci, kako ga je Kozjavuna nadjaćao.

Majka mu je suze odirala i njega baš materinski tješila. Nemoj mi se sinko dalje tužiti a niti se tako žalostiti, jer bi ti srce lahko iz prsijuh izskočiti moglo. Već ti majčin mazaniće, kušaj sreću s njime na koji drugi način, možda ćeš ga nadjaćati i mene utješiti. Poznam te još kad si bio diete, ti si onda kao i sada bio meni ponos i dika a navlastito onda kad si kamenje u sinje more dalje nego drugi bacao. — Ti povuci Kozjavunu na našu liepu obalu i uzmi one dvie željezne kugle, pa ćeš odbaciti kuglu stalno dalje nego on.

Dobro veliš majko neka bude tako, ti pripremi dobroj jela i još boljij vina, da se malko okriepimo, pa da se onda ogledamo

(Svršetak sledi.)

PODLISTAK.

Kozjavuna i Kozjirog.

Priobitio A. J.
Nastavak.

E danas brate — odvrća mu Kozjirog — nije zgodno vrijeme a da se ogledamo, već ti idi u moju kuću, imadem bome dobru majku, koje će nam ručak dogotoviti a ja tebe liepo pogostiti.

Postolar se nije oglušio tomu pozivu, već prelihti bisage preko ramena i došeće do Kozjegroga doma, i pusti se liepo poslušiti, dobrim vinom i pustom pečankom, koje nije već odavna okusio, a nekmoš se je nasitio. Kad se junaci dobro nasitise i dobrim vinom napojise, počese zbijati šale a i kadšto proprieko se gledati, a došlo bi i do kavge a da dobra starica ne bi bila znala junake umiriti.

Dobrog vina se napiše i doskora pobratise. Za ručak pojedose dva pečena janca a i dvie čature vina izpiše.

Kad se primakla noć starica je sterala postelju junacini postolaru a da se može junak naučiti sladkog sna; u to vrijeme se junaci dogovorili, da će sjutra rano u šumu

uraniti. Uzeti će sobom sjekire i konope, da slabšanoj starici za zimu pripreme goriva a uz to da i kušaju tko je od njih jači tko li će kući donesti veće breme. Prije neg bi danak osvanuo, junaci napili se junački rakije, te uzeli oštre sjekire i jake konope i zaputili se u šumu u kojoj se do sada nije nikad sjekira oglašivala.

Ljudi se Bogu molili i od straha strepili e bome nije šale jer u kojoj šumi oni osvanu opustošiti će šumu pa makar ona i najveća bila. Ta sjeđi će desno i lievo nit će štedit ravne jele nit krosmata hrasta, nit poštedit silne bukve a nit slične šikare a što ne će posjeđi, to će s nogom pogaziti i uništiti.

Siromašni postolar onako malen i mršav kako je bio, jedva je mogao nositi sjekiru a kamo li onakve konope. Kad se sirota težko izmorio sav zapuhan kroz zube svome je pobratimu kazao: Evo, ovo je krasna šuma u kojoj bismo mogli Kozjirože, svaki sebi pripraviti breme.

Kozjirog htjede ići jošte dalje a ipak na predlog svoga pobratima ovdje je ostao. Kozjirog sjeđe debele hrastove i obaljiva još debele bukve, reć bi da i kamenje će poneti kući. Postolar mjesto da drva sjeđe on ti mota konope po šumi i hoće da s njimi

nost Onega, ki nas nikad ne zapušta. — Samo da je zdravlja i trdi kruh jo dobar našemu kmetu.

Nego kako da mu ni život dosti gorak pridu franjki i plačila, ke mu ni on teško zasluženi kus kruha ne daju pojist na miru. — Je moguće, da oblast ne vidi sve to nevolje? Ne, ona to mora videti; a morala bi i pomoć, a ne još vrhu tega nepravedno plačila stavljat. Još se ni nikad i nigder na svetu čulo ni videlo ča puli nas; najme kako se porez odrezuje, osobito kako se personalna rendita određuje.

Pokle ste se namučili za fasijonat svoju osobnu renditu i kad ste sve po duše i po pravice naveli: ča imate i ča dobijete, onput vam komisijon fasijonja popravlja i napišu ča je njih volja. Ne veruju, da je pošteno fasijonano pak stavo onako „a oću“ ča oni računaju, da dobivate. Manje note vam stavit ni straha, ma više te. Više puti se dogodi, da nekega tasaju na 2000 do 3000 k, ki nima ni 900 k godišnjega dohodka. Polovica od svih porezovnika je malo falu dva put više taksirana, nego ča bi po pravice morala bit. A puno ih je, ki su oblasti ponudili sve ča imaju, ako će njim garantit onu renditu, ku njim je oblast naračunala.

Mi moramo začudjeni pitat: kakov je to zakon? je to pravica? Kako se to more zgajati? Ča se ne more niš proti temu? — Ja, ma za korist bimo mi svaki dan od jutra do mraka pitali činovnike jednega po jednega. Oni bi nam vavek odgovarali: storite recurs, ale: to vas komisijon tasa, potužite se na nju — i ne daj Bog, da još ku sprogovorite, kad van to reču.

Ča se je dakle dužno i rekursi delat, još i za to trošit? Zaš je dakle ta komisijon? Kako more ona tako delat? Čemo lahko odgovorit, kada znamo, da su va komisijone činovnici ki ne znaju i ne moru znat, ča, ni kako ni s čem ki dobiva, a od oblasti izabrani 2—3 izmed plaćevalca. Ti su ljudi ki nimaju srca ni kuraja da govore i brane siromašnega kmeta, al su puni obzira, al ih pak činovnici od komisijona neće da čuju, nego sve po svoju i preko njihovih savjeti delaju. To zadnje je najobičajnje.

Za to su, viste va celem kapitanu tolika plačila na personalnu renditu. —

Mi i s nami celi narod obraćamo se k svem oblastim i na Voloskem i va Trste i va Beče i na samega preuzvišenoga g. ministra, neka se jednut prestane delat ovako krvave ne pravice od strane poreznih komisija. Neka va teh komisijoneh budu nepristrani činovnici ki će poslušat razloge i savjete onih ljudi va komisijone, ki znaju ča ki ima, ča zasluži i kako zasluži. A tem ljudem stavljamo na srce tešku sudbinu našega bijednoga naroda u Istri. —

Noch ein Wort!

Was kein Auswurf der Hölle ersinnen und anstellen könnte, dass kann ein Verräther. — Wir haben in der vorletzten Nummer unseres Blattes dargestellt wer Krstić ist und nachgewiesen, dass er seit dem Jahre 1896 um einen Judaslohn von monatlichen 100 fl. zum Verräther seiner eigenen Nation, seines Vaterlandes geworden ist. Alle Ideale, für die er früher mit dem grössten Eifer gekämpft hat, warf er um des Vortheiles Willen unter die Füße. — Seitdem er in den Dienst der istrischen irredentistischen Partei eingetreten ist, hat er alles mögliche gegen seine eigene Nation unternommen und dies nur um den Verrätherlohn von den erbittertesten Feinden seiner Nation und seines Volkes einzuliefern. Ist das nicht wahr? Doch! Krstić gibt ja selbst zu, dass er bis zum Jahre 1896 einer der radikalsten Croaten war. In diesem Jahre wendete er nach seiner eigenen Behauptung den

Croaten den Rücken, angeblich weil ihm die Croaten zu schwarz waren. Eigentlich aber, wie mit Documenten erwiesen ist, wurde er zum Verräther nur aus Gewinnsucht, weil ihm eben die Italiener von Istrien einen Judaslohn von 100 fl. monatlich für seine verrätherische Arbeit versprochen. Nun gegen seine Hetze gegen die Croaten los; was er von nun an gethan und geschrieben hat, das geschah alles über Befehl der italienischen Partei in Istrien, die in ihm einen Retter in der Noth erblickte. Wir haben in der vorletzten Nummer die Lennundnote der k. k. Bezirkshauptmannschaft über Krstić gebracht. Dass dieser Lennund der Wahrheit entsprach, bewiesen die nachträglichen That-sachen. Nach Anstellung dieser Lennundnote wurde Krstić im Jahre 1896, von k. k. Bezirksgericht, wegen Betrages zu drei Wochen Arrest verurtheilt. Gegen dieses Urtheil ergriff er den Recurs. Dieser Recurs wurde vom k. k. Bezirksgerichte Volosca mit nachstehendem Berichte im Auszuge dem Berufungsgerichte vorgelegt.

„Und nun frage ich, welche sind die Umstände die den Angeklagten Dr. „Krstić der Anwendung der Bestimmung des § 261 St.-G. (Umwandlung der Arreststrafe in eine Geldstrafe) würdig machen? — „Vielleicht seine Familie? Dies sicherlich nicht, denn Dr. Krstić lebt von seiner rechtmässigen Gattin getrennt und kümmerlich sich nicht um dieselbe. Vielleicht seine sociale Lage oder die Doctorswürde. Dies könnte vielleicht einer unbescholtenen Person zum Vortheile gereichen, jedoch nie dem heutigen Angeklagten (der bereits abgestraft wurde); sonst aber würden Wohlstand und Bildung einer Person einen Schutzbild gegen jede Arreststrafe. Der Angeklagte (Dr. Krstić), der den Boden unter seinen Füssen schwinden sieht und nicht wissend welchen Heiligen er anrufen sollte, sucht seine Zuflucht zu allen möglichen Vertheidigungsmitteln, ohne sich auch nur wenig um deren Natur zu kümmern. „Er verwirft staatsanwaltschaftliche Punctionäre, Richter, indem er gegen sie selbst unbegründete Anschuldigungen und Anzeigen erstattet. Er (Dr. Krstić) erweist ganz falsche That-sachen, indem er über dieselben Zeugen anführt (Don Vidulich) von welchen er nichts weniger verlangt als dass sie, um ihm einen Gefallen zu erweisen, und um ihn aus der Klemme zu befreien, geradezu vor Gericht falsch aussagen. Die Acten dieser Straf-sache und die Vertheidigungsweise des Angeklagten geben ein so trefliches Bild seines Charakters, dass jedes Wort darüber überflüssig erscheint.“

So ein Urtheil über Krstić hat das Bezirksgericht in Volosca noch im Jahre 1895 abgegeben, die Lennundnote der k. k. Bezirkshauptmannschaft Volosca vom 14./2. 1895, Nr. 37, haben wir bereits in der vorletzten Nummer gebracht, seit dem Jahre 1895 hat sich Krstić gar nicht gebessert, sondern ist im Gegentheil seitdem einige 15 Mal abgeurtheilt worden, darunter einige Male wegen Betrug und steht auch gegenwärtig wegen zweier Verbrechen des Betrages in strafgerichtlicher Untersuchung und doch besitzt er die grenzenlose Unverfrorenheit uns in der letzten Nummer seines Schundblattes aufzufordern, ihm bloß eine auch nur versuchte strafbare Handlung nachzuweisen.

Und so ein Individuum setzt in seinem Revolverblatt auf die unverschämteste Weise fort, die Ehre des Dr. Jančić wegen der bis zum Ueberdross besprochene Wechselangelegenheit anzugreifen. Und doch liegt in der ganzen Angelegenheit nichts strafbares und nichts betrügerisches vor. Die Staatsanwaltschaft hat sofort das Strafverfahren, mangels jedweder strafbaren Handlung eingestellt, wiewohl im Küstenlande solche Verhältnisse obwalten, dass unsereins, auch wenn nur ein Schatten einer strafbaren Handlung vorliegt, an den Pranger gestellt wird.

Und nun die Schlussfolgerungen: Die politischen und gerichtlichen Behörden haben Dr. Krstić als einen Menschen dargestellt, der aus Gewinnsucht strafbare Handlungen

zu begehen im Stande ist. Nicht unsere Reaction, denn wir kämpfen nur um die Gleichberechtigung unseres Volkes, sondern die dem Dr. Krstić von den istrischen Italienern gezahlten 100 fl. monatlich haben ihm zum Verräthe veranlasst. Er wird von den Italienern bezahlt um das leichtgläubige Volk durch Lügen irre zu führen. Was er über die bekannte Wechselgeschichte geschrieben hat ist alles lügenhaft, denn auf der lügenhaften Voraussetzung gebaut, dass Herr J. M. der Aussteller des fraglichen Wechsels war, wiewohl dieser Herr aus eigener Erfahrung wusste, dass der Spar- und Vorschussverein in Volosca immer und in jedem Falle eines Wechseldarlehens der Aussteller des Wechsels ist. Der italienische Söldner und Verräther seines eigenen Volkes zerrt jeden, auch den ehrlichsten Menschen in den Koth, wiewohl er selbst bis zur Kehle im Koth steckt. Dieser Mensch beschimpft uns als Schergen und doch versieht er für die istrischen Italiener, um einen monatlichen Lohn von 100 fl., den Schergendienst. Das ist traurig! Das traurigste aber ist, dass es einige sonst öffentliche Leute mit ihrer Ehre vereinbar finden mit so einem Charakter und mit seinen nichts besseren Herren, Hand in Hand zu gehen. Hiedurch beweisen sie, dass sie auf demselben Niveau eines Krstić stehen. Wir gratulieren! — Und hier sagen wir Punctum!

Otvoreno pismo

Duhtoru Kostantinu, Puoviću i svim drugim Krstićovim patronom kako i onemu taneckemu fotografu, ki po Opatijo raznaša i deli Krstićeva spudačera, — vulgo „tutu Jambroziju!“

Da se ja smjerno podpisani obraćam na Vas, nego na onega kega Vi plaćate, to se da tumačit s tim, da ja držim njega odgovornim samo za onu plaću, ku pteže od nekeh od Vas drugoh, tako da je usled tega nedostojan da se s njim „sul serio“ govori, dočim ste Vi skoro u svem odgovorni za ono ča on, kako prosto od Vas plaćeno orudje, dela, piše i govori, zač vi ste oni, ki ga bud plaćate, bud širite ono, ča on pljuva.

Dakle ja smjerno podpisani obraćam se na Vas i stavljam Vam ova pitanja:

„Je bila po Vašem znanje va zadnjoj Krstićevoj spudačere štampana ona „replika agli sbirri del „Narodni list“ in Abbazia?“ Ste Vi s onom replikom zadovoljni? Ako ste, oputa Vam valja reć, da se s jako z malim kunteunate, a ako se pak i oni truhili, ki s Vami drže s tako malim zadovolje — oputa im gre ona latinska: Sancta simplicitas, ča po hrvatski znači: O brizna trubastarija. Nego dajmo mi analizirno sada malo onu repliku.

Najprvo moram Vam spomenut, da mi od „Narodnoga lista“ nimalo ne marimo za ono ča nam on, kega Vi sada plaćate zmera da smo „žbiri“. Vam drugem, ki ga sada plaćate, govorit je on pred par let još i luje: on je proti Vam pisal, da ste „zveri“ (beive) „nemani“ (mostri) da „za vas nije ništa sveto“, da „vam je čuvstvo izvraceno“, da „govorite pogrdama“, da „hodate po blatu“, da ste „socialni reptili“ (skuze se zě poco!“ da ste „nespašeni Kalabrezi“, da ste „talijanski hjeugini“ i „slavenski izrodi“ da ste „zveri sa zverskom čudi“ etcetera, etcetera. Vi piace! Dakle ako se Vi niste uvredili na te sramotne epitete, ke Vam je prišival on, kega Vi sada plaćate, zač bimo se imeli mi uvredit na epitete, koje on sada na nas hita? Pak recimo malo, al pravo: Ono „žbiri“ je puno manje nego ono od „socialnih reptili“, „zveri“, „nemani“, kako Vas je ono on nazival. Za to predjimo preko tega ravno na samu stvar.

Najprvo piše: „Težku osvadu koju sam Vam va lice bacil, Vam izliev (l'incarnazione) partida od „črnehi“. — Tako va subotnjog „replike“, a va „replike“ od par let nazad, ta isti kega ste vi sada zeli na žurnadu, da za Vas kartu blati, pisal je, da su naši zastupnici Spinčić, Laginja i drugi izliev (incarnazione) volje naroda.

Kako vidite, Krstić se s Vami i s nami igra saha — kade je prvo bil turanj, stavil je konja. — Njemu je to jako lahko! Ali to sve ni još niš, prem je i ono od njega jako bedasto, kada govori, da nas je on va strah zagnal. Morva da ga v noci kade vidimo va stomanje i mudandah od stare Jambrozije, onputa ši, da bi nas morda va strah zagnal, ma ovako, a jok! Najlepše je naime ono, ča govori o izjavi g. Fabiania Tu Vam se on spoveda. Tu Vam on poveda da je bil leta 1896. veli radikalac — Hrvat tako da smo se mi Hrvati tobože ponosili s njim.

Ovo zadnje je prosta laž — mi se leta 1896. nismo s njim ponosili, kako se nismo mogli s njim ponosit ni leta 1895. i to s razloga, ča je on na silu oteč postat podešta va Kastve, pak je za to več od prvo počel smučevat puk. Nego glavno va toj spovede je to, ča govori, da je bil onput — Hrvat i to radikalac Hrvat, a kasneje da je prez reć nijednem „Bog“ dizertal. Hvala Bogu, sada smo tu na pravem mestu. Po tem je jasno kako beli dan, da on ki piše va svojoj spudačere sve one sramotne stvari proti Hrvatom ni niš drugo nego prosti dizertor — dizertor, ste me razumeli, gospodo Talijani „con e senza le pipe“. I vi plaćate jednega dizertora, a vi drugi mački se ne sramite stat pod komandu od jednega dizertora?

A zač je on dizertal od nas? Za to, zač da nismo bili dosta liberali. Je to uzrok da jedan učen čovek, jedan doktor prava, kemu je onput bilo 35 let, da za to dizerta iz svoje stranke, iz stranke svojega naroda? Odgovorite vi, ki ga plaćate, ako ste vredni. Nadalje on piše va svojoj replike, da je spoznal „l'ignoranza dell' abbindolato contadino“ (neukost od za nos peljanoga kmeta.) I to bi po njem moral bit jedan uzrok, zač je on dizertal od naša stranke. Nego tu „neukost“ i tu „ignoranzu“ od kmeta on ju je poznaval već od puno prej.

Ne, pravi uzrok zač je on dizertal „dalle nostre file“, to je za to, ča je otel živet na našeh spalah i na naš račun, pak kada je videl, da mi ne čemo tega i kada mi je Campitelli obečal 100 forin na mjeseć, onput je obrnul banderu i od „radikalnoga“ Hrvata, kako sam govori, postal je još radikalniji Talijan.

To je uzrok zač je dizertal a ne ono da mi nismo bili dosta liberali. Da je temu tako, mi to vidimo najbolje od ovoga, ča ču sada reć.

Kako smo već više puti rekli, Krstić je još va aprilu leta 1896. bil veli Hrvat, dočim se je već va auguste tega istega leta radikalno promeni i postal najžešći Talijan. Ki se spamećuje ča je pisal va svojoj spudačere od onega vremena dat če nam pravo ako rećemo, da ni va ono vreme bilo ni v Istre ni v Trste ni jednega talijanskoga foja, ki bi onako delal i pisal za Talijane kako je on to delal. Nego kada su svršili izbore za petu kuriju, Campitelli je počel bivati s plaćom nekako štisnjeniji tako, da se je najzad Krstić štuval i hitil je k vrugu pero i svoju spudačeru i šal je va Arbanase da svoje ljude pita za oprošćenje za ono ča je do onda delal i pisal proti nam, obećujući tvrilo, da če se promenit i da če postat čovjek kako je i prvo bil. O tem su pisali foji od onega vremena, a Krstić sam je šal k gospodinu Rikardu Katalinici Jeretovu i dal mu je besedu, da če se obrnut na bolje i da če bit unapred ono ča je prvo bil. Na 20. novembra 1897. prišal je Krstić z Dalinacije kumpanjan od njegovoga rodjaka g. Vukića, kega je Krstić molil, da bi šal po kućah od onih voloskeh Hrvati, ke je bil ofendil, prosit ih da neka ujemu Krstiću oprostite — da on če već sve to popraviti! A sam Krstić je šal ravno k gosp. doktoru Stangeru, da i njega moli za oprošćenje, dapače, kada se je Krstić vrnu na Matulje pisal je doktoru Stangeru ov list:

Veleučenom gospodinu Dr. A. Stangeru Voloske.

Obzirom na naš današnji dogovor, zahvaljujem Vam, što mi pododate priliku da Vam iskažem moje izvorno čuvstvo Hrvata.

Uvjeravam Vas, da od danas biti će moja prva i zadnja dužnost da budem na korist našoj Hrvatskoj stvari; da, biti ću Vam brat po krvi i srđem.

Zdravstvujte
Matulji, 25. XI. 1897.

Juan dr. Krstić.

Vredno je, da se s tim listom pozabimo malo. Kako je poznato, „pater“ Krstić je „dezertal“ „dalle nostre filo“ negde va avgusta 1896. leta, a va novembre istega leta počeo je na najgriji način grdit Hrvate a to sve za plaću, ku mu je davao Campitelli samo da dela za Talijane. Leta dan za tim ga vidimo, kađe je „dezertal“ i od talijanskoga partida — i zaželeo, kako je to pisal doktoru Stangeru, opet stupit va našu stranku i delat „na korist našoj dakle i njegovoj Hrvatskoj stvari“. Istodobno i va istem pismu on je dru Stangeru izrazio svoje *iscorno čuvstvo Hrvata* — po tom i slepi vide, da je opet postal — Hrvat. A znao to? Ča bi to reć? Ki je temu bil uzrok, da je on od velikoga Talijana postal opet veliki Hrvat? Smo mi morda bili postali „liberalniji“ nego smo preja bili? Smo mi bitili ča od nas ono „natražnjačtvo“, smo mi bili postali morda bolji, nego smo i preja bili? Ne, mi smo ostali isti, ki smo i preja bili i nismo učinili ni koraka da se zbližimo Krstiću. Nego ta korak je storil on a znate zać? Za to zač su ga Talijani ostavili „in bianco“, a njemu je trebalo beći. I pokucal je na vrata doktora Stangera i pital ga je neka mu da tisuće fiorini, pak da će delat od sada samo proti Talijanom. Doktor Stanger ni otel dat teh beći, zač je znal, da pošten čovek mora se više puti na svoju škodu žrtvovat za narod, a ne pitat plaću za to. Kada je Krstić videl, da mu doktor Stanger ne da beći i kada je videl, da ga ljudi nete više imet va svojoj stranku, svil je povrzi i — via lū. Sada ča će, ča ne će. Talijani ga ne te — Hrvati ga ne te. — On pa! ni socialiste. Nego socialisti imaju drugačijeh tićih nego je Krstić, ki izrabljuju neukost brižnoga puka i Krstić videć, da ta nima niš za njega — pustil je i to — i ostal je neko vreme na Matuljah sull' aspettativa.

Takovega ste ga našal vi, šior Kostantin i pobrali ste ga i zeli pod svoju kiriju — i eto ga tu va službe Talijana.

Je tako, ale ni? Ala za svaku laž, ku smo mi napisali pripravi smo dat 100 krun vašoj „Legge Nazionale“. Dobro, ali ako je temu tako kako i va istinu je, za a č mi smo čuli od ust vašeh ljudi, da bi ih sram bilo, kada bi ih Krstić na ceste pozdravil, kako morete vi pomislet, da će se pametan čovek ni skomponit na ono ča pljuva jedan onakav individuo kakov je Krstić? Ale mi se čudimo Vam, Vam drugem, keh on publikamente za nos vuće, zač Vam dava očit rog za sveću, kada govori, da ga je činelo dizertat od naše stranke to, ča smo mi bili zločesti i ča nismo bili dosta liberalni za njega. Beći, beći mi nismo oteći dat — to je bilo sve — eto. A on vas vuće za nos i s tem, ča piše va toj „replike“. — On piše: „Čak va vašoj fortice — va Kastavščine sam vas potukal“. To su oni „allori“ keh da je pobral i da pobira va borbe proti nam. Da vidimo kakovi su ti „allori“. Leta 1896. va febrare mesece, kada je još bil „radikalan Hrvat“, Krstić je pisal va svojoj štruce ovo: „Neka si dobro upamti naša „perjanica“, da nigdje u Istri nije tako klimava hrvatska sviest, kao što je baš u takozvanoj matici hrvatsstva — u Kastavščine! Kazati Zamećanom, Rubesom, Matuljcem i tako dalje da su Hrvati znaćilo bi: htjeti se podrvić sudbini sv. Stjepana“. — Dakle po samomu Krstiću ni hrvatska sviest nigdje tako klimava kako upravo u Kastavščini. I tu kada je ta sviest tako klimava on da nas je upravo „sbaraljal“. Kad bi to i bilo — ti „allori“ bi bili jako lahki. Nego mi vidimo još neć drugo. Vidimo, da se njegovo delo upravo na njem osvjećuje. Mi vidimo naime Zamećane, Rubeske a osobito Matuljce, kako su se vrnuli svojim ljudem i pod našu časnu banderu, mi vidimo i to, da re upravo ta

mesta sada ponose sa svojim hrvatskim imenom, vidimo dopaće još i to, da kada bi Krstić otel prit k njim tumaćit svoje talijanske evandjelje, da bi upravo znaćilo: htjeti se upravo podrvić sudbini sv. Stjepana. Su i to „allori“? Nego o tom još drugi put, kako i o nekeh drugeh stvari, ke su va toj replike.

A sada? Sad ga imate naštampanega vašega čoveka. Ne falil drugo nego da ga još Edmundo Jelnić fotografira, pak da ga nese v Opatiju na banj „Kvarnero“ kamo on svake nedelje nosi „tetu Jambroziju“ valjada, da ju malo okuplje.

Un gviowane comerciante
de Voloska.

Ča piše „teta Jambrozija.“

Vara ke salo, salo, salo! I „teta Jambrozija“ od subote ima salo, jedno dugo salo, aliti kako bimo mi drugi rekli: prilog. — Va tem sale, kako i va celoj toj Jambrozinoj stomanjčine ima kako vavek puno blata. A da bite znali, kako to smrdi po ovoj teplini! — Ja se va istinu čuđim onemu našemu fotografu ki ja vavek raznaša po Opatije.

Orpo ki stumihl mora imet ta čovek! Prvo ju je raznašal okole po Opatije frankulin muž, nego reć bi da je puili nje namalata, pak je tega djavla ča pustil. Va Lovrane ju raznaša okole neki Cole! I Cole ima tvrd stumihl, a još tvrdji nos, pak ga mi strah da će naštrapat. Nego za fotografa je laglje. On je „gigerl“ vavek pun svakoveh odori, pak mu trebe da ti odori ubijaju smrdet od „tete Jambrozije“. Bilo kako mu drago, fotograf gigrl i Cole za Lovran moraju bit veli ljudi, kada su dobili tako delikatnu službu — raznašat okole Krstićeve „tete Jambrozije“. To će najviše rabit fotografa on ča se moć od sada napred podpisat ovako: X. Y. fotograf della corte grega e capo di ambulanza dele tete Jambroziache. Orpo che onori! Ja ču mu od sada vavek baretu znimat i klanjat ču mu se i klanjat sve dokie god mi križi ne popucaju!

Krstić šepa. O, čujta ovu: C. kr. konziljer Fabiani je još leta 1895. dakle puno preja nego je Krstić postal Talijan, pisal, da je Krstić vreden za beći storit i takovo delo za ko se gre va peržun i da Krstićevo moralno ponašanje ni bez maći itil. Mi više puti opetujemo te besedi, i za to na nas Krstić pljuva žud i otrov. I on tumaćil Nemcem i Taljanom, kako je prišlo do tega, da ga je Fabiani tako grdo naštampan. To da se je dogodilo za to, zač da je Krstić (to sam Krstić povedal) bil va ono vreme veli Hrvat, i za to, da ga je Fabiani onako grdo naštampan. I valje za tem nas pita: „Metnimo (to su njegove besedi) da bi mene političke oblasti pomagale kako bite mogli špiegat današnje postupanje napram meni sa strane od političke oblasti za onem, ča je izraženo va vašem silnem dokumente?“ Da kako bimo to mogli špiegat? Jako lepo. Krstić se je sam vanka dal. On je sam napisal da ga je Fabiani za to onako grdo naštampan, zač da je bil Hrvat, a čim je Krstić postal Kalabrez promenil se je i Fabiani sprama njemu, a tako i današnji kapitan Scarpa proteji Krstića. Ali od tega ne sledi da ono ča je va onem „silnem dokumente“ ni sve prava i živa istina. Doplaće ondje je još malo rečeno.

Krstić se dićil, da je bil va rešte. Neki dan se je dićil s tem, ča mu stara Ambrozinka kupuje mudandi i stomanji a sada se dićil s tem, da je bil va rešte. Ja, on se dićil, i to za to, zač da ga mi vane napadamo a on da odgovara zi silom i onputa da ga mi tužimo. Povero inocentino! Kako bi on znal dat rog za sveću da je kemu.

Ala neka dokaže, da je on za ča god takovega bil jedan dan va rešte, pak čemo ga valje zet va stranku i dat čemo mu oneh 1000 fiorini, keh je leta 1897. pital doktora Stangera, da mu ih da. Ale je morda pozabil na oni buletini od železnice, na gospu

Resman i tako dalje i tako dalje? A za ča je ono neki dan bil kondanun na 3 dni? Su mu i to Hrvati krivi?

Krstić ima slabu mrmoriju. Krstić nas sđidue, da neka mu mi dokažemo samo jedan slučaj, kada bi on bil dalal ča god za beći. Ako je to pozabil, neka se malo potrući do c. k. sada, pak će tamo doznat i to.

Naše nemško pismo. Krstić se jadi na nas, da smo mi povedali Nemcem sve ča je on. — Mi smo to učinili od naše dobre volje, zač i mi imamo lepi broj Nemaci ki su nam prijatelji, pak smo oteći pokazat njim tega po dva puta dizertora. Nego za pravo reć, oni su nam rekli da ni vredno da oni Krstića poznaju — ter da ča ne znamo, da su ga čekali, da ga na vritnjakoh straju ča od jednega lokala.

Esimi signori. To da su Puović i Kostantini. Krstić govori da se dićil „della loro benevolenza“. Lepa benevolenza je ono bila kada se je Puović neki dan onako na njega otresal i to pred drom Pošćice. Nego morda mu kada god ča vržu (Kostantini da za sigurno) i za to su esimi signori.

Kinezki sud. Kada je neki dan c. k. sudac dr. Lučić Kostantina odsudil na 40 krun ale 4 dni peržuna Krstić je pisal da je to Kinezki sud. Neki dan je ta isti sudac dr. Lučić odsudil dra Pošćica za stvar o kojoj čemo za vremenom progovoriti — a Krstić piše tom prigodom: „Na to smo mi opazili, da ča svoju progovoriti vreme postenjaj, koje vreme smo mi doživeli pred tri dni, kada je ono kroz usta c. k. kot. sudca sudilo: U ime i t. d. i t. d. Senza commenti.

Doktorati — mudandi. Krstić se ruga nekemu gospodinu da je otel stvorit doktorat, pak da je jedva jedvice položil državne ispita. Mi odgovaramo na to ovo: temu gospod. su s njegovimi državnimi izpiti otvorena vrata i najveće službi i časti doćim sa nekemu drugemu sa svem njegovim doktoratom otvorene samo kakove takove smrije mudandičine, iz keh mu visi jedno dugo, dugo saletino.

Barba Tončić.

Gizdave divojke.

Narodna pjesma iz Istre.

Proplakale majke divojačke,
Zaplakale ter se nasmijale,
Što im kćerke tu sramotu čine.
Idu mlade od sajma do sajma,
Ne saju su ti mladi junaci,
Oni mahnu sa desnicom rukom:
Simo bliže te mlade divojke
Da čemo se malo ponapiti
Lipo vrimo skupo probaviti.“
I kada tri mlade razumile,
Od veselja momkom odelile,
Ter tu piju vino i rakiju.
A kada se vina ponapiše,
Stali momki mladim govoriti:
„Divojciće rumeno vam lice,
Da bite ga obljubiti dale!“
I kada su glase razumile,
Jako su se tada prestrašile,
Ter su momkom tiho besjedile:
„Nebi toga učinile mlade,
„Za obudva erma oka svoja,
„Takve nisu naše majke bile
„Nit čemo mi to činiti mlade!“
Idu mlade od sajma do sajma,
Al ne idu za kupovat vole,
Al ne idu za kupovat ovice,
Već te mlade po sajmu šetaju,
Da gledaju momke i junake.
Kad junaka vide nazgledana,
Od veselja ne mogu ni dalje.
Tu njim kupe facole, traverše,
Tu njim kupe zlata svakojaka.
Kada mlade kući dolazile,
Svojim majkam dare kazivale,
Majke njih su jako ukorile:
Odkud vama dari ovoliki?“
Mlade svojim govorile majkam:
„To su dari od dragog našega,

„Jer smo mlade momka ugledale
„Lipa momka lipo nazgledana
„Nazgledana, svilom odivena!“
Majke svojim kćerkam besjedile:
„Čudne ste vi današnje divojke,
„Vi gledate momka nazgledana,
„Vi gledate jeli ga na okn,
„Ne gledate kuće ni dvorišta,
„Ne gledate pelja ni livade,
„Ne gledate lozne vinograde,
„Ne gledate kakav mu je atac
„Kakav otac i kakva mu majka,
„Nisa vaše majke takve bile!“
Mlade svojim odgovore majkam:
„Zašto ljudi od starine kažu:
„Teško umriet kad ništa ne boli
Težje ljubit što srce ne voli!“

Domaće vesti.

Personalni porez. Buduć ste pozvali svih kem je bil nepravedno odmeren personalni porez da se oglašje, javljam se i ja. Leta 1898. kad sam imel va mojoj butičice puno više dobitka i kad sam dobival od kući puno više fita, sam platil 6 for. personalnoga poreza. Ovo leto pak, kad se puno manje trguje i kad primam od kuće manje fita prišlo mi je za platit 49 fiorini za personalni porez dakle u tri leta 8 puti više, kako da sada 8 puti više dobivam nego leta 1898. Najsmješneje je da su mi stavili da od butigi dobivam 5 tisuć tri sto i 13 krun na leto a celo leto ne inkasiram 10 tisuć krun. Po temu bim va butige dobivao više od 50 po sto na celi inkas. To je upravo smešno. Vi mali tergovci: „gore nše!“ do malo let čemo svi postat veli bogataši.

Jedan mali tergovčić na Voloskem.

Samo oštro. Neki domaći i privandrani Kalabrezi na Voloskem i v Opatije počeli su već malo previsoko svoj maćji vrat zdigat i sprdat svakemu. Tako je ponećek jedan domaći maćić (kega za danas nećemo imeinovati) posvadir se već va jednoj oštarije za jednem našem čovekom, pak mu je onako na jedan put skočil na vrat Naš čovek, se zna, mu ni ostal dužan, nego mu je s interesi vratil. Mi odsudjemo svaku silu i tučnjavu, nego svejedno preporučujemo našem ljudem, da se ne puste smradit od svakega privandranega, talijanskoga glada, ali od svakega smrkavega izdajice. Svaku vruću naše narodnosti, našega materinskoga jezika neka svaki od našeh oštro od sebe odijuje. Ni treba, da se mi va svojoj vlastitoj kuće pustimo od nijednoga vredjat, a najmanje pak od gladi, ki su prišli ovamo k nam najist se. Ako budemo krotki i ponizni, hoće nas naši gladni neprijatelji pojest. Zato samo oštro! pokazimo našem neprijateljem zube pak makar imala rabit „toljaga“.

Štirn i Klanjšek pod obtužbom. Kako nam pišu iz Trsta, Štirn i mali Klanjšek su pod obtužbom radi tega ča su na Josipovo po Voloskem a bracetu hodili i vapili: „van s Hrvati ne čemo ih već.“ Znamo već napro kako će to pasat.

Kalabrezka zahvalnost. Žive vam na Voloskem jedna udovica, ka bi bila seguro do sada od glada poginula, da nisu ju Hrvati pomogli. — Dr. Laginja njoj je storil dobra kako jednoj svojoj sestri. Od kada je prišla na Volosko bivati, biva za niš puli jednoga dobrega domorodca. Pak ča mislite da je za to zahvalna? Svaku priliku porabi da more špotat svi Hrvati a navlastito Voloski. Kad je bil va jenare na mestu Laginje zbran Benatti ona je od veselja skakala i tancala. — Ki goji zmiju va nedreh ujele ga.

Jedan slučaj kozic. Pred petnajst dan prišal je iz Dubrovnika za Volosko neki zidar, Pietro Signorelli, rodom Labinjan.

Prošću sobotu je obolež. Obćinski lečnik Dr. Fabianić, ki je bil k njemu pozvan, videl je valje, da je čovek bolan od kozic, pak je učinil sve moguće, da bi ga zeli va rečki špital. Buduć gâ v Reke nisu hteli, odpravilo ga se je va lazaret na Vojoskem, kade je posvem osamljen. Bol ni težke naravi, pak je ufanja, da će jako brzo ozdravet.

Kazinaši izgubili pravdu. Kazinaši zgnubili su i na drugoj instance pravdu s firmom Braća Schlimm va Beču. Sud je odsnil, da moraju kazinaši plaćati K 16.309.62, 6/10, interes od 24. februara 1897 i trošak pravde po K 2060. Sada kazinaši, ki su zgnubili svaj kavidal moraju još donaplaćati na svaku acijon K 53. To su njim napekli oni lepi direktori od kazina. Svejedno je neki puli tega braću amastil. I takovi direktori hteli bi još našu obćinu u ruku zet. Ala ma bimo frisko stali!

Goropadna ženska. Od meseca jenara prebivala je neka majarska učiteljica, imenom Ersilia Rasz kod g. R. pl. M. v Opatiji, kamo je prišla na lečenje od nervoznosti. Pred nekoliko dan ju je bol tako prevladala, da je postala uprav biesna. Ponedeljak zapadne je n. pr. z jednim nožem pretila u kuće svim, po česti je pljuvala na svakega, tako da se je moralo poslat po duhtora i peljat ju u Reku va špital. Tu ju pak nisu hteli prijet, zač da nimaju mesta. Utorak večer peljalo se ju je nazada v Reku — tamo zručilo pulicije, ka će ju pak odprati doma va Mađjarsku.

Kakovi junaci su ti naši Talijani! Pasani ponedeljak imel je prit z Pirana va Trst vapor „Risano“, a s njim dva istarsko-talijanska begunca od marine va Pule: neki Giovanni Angelis, fogista na ratnem brodu „Tegethoff“ i Giovanni Bapi, mornar na brodu „Franz Joseph“. Ti talijanski tidi, samo da ne služé našega cesara, hteli su zletet preko kunfina va svoju „madre patriju“, valjda da pohode junacinu Barattieri-a, a u put su hteli videt još malo svoje junacku braću Piraneze. Ma policija va Trste ima dobar nos, pak je te kolone našega cesarstva čapala i stavila jih va katafid. (Bog zna, akalo neće Hortis i za to interpelirat va Beče?)

Bogomerški tati. Na početke ovega meseca prišli su va cerekav va Hrušice, blizu Podgrada, nepoznati tati i pokrvali ciborij, kalež, shraniste za veliku hostiju, 2 srebrna srдца i neke druge vredne stvari. — No naj-zalostneje je, da su odnesli veliku posvećenu hostiju i do 20 malih, od keh su nekoliko i po tleh raztresli. Škodi je okolo 400 K. Sve kaže, da su se tati pustili zapret va cerkve. Ki bi to storil nije poznato. Onaj dan zapolne videli su na moste dva mladića, prilično lepo obučeni, ki su medju sobom govorili talijanski.

Umrla na putu. Seljak Mate Crnić iz Starade (sud kotar Podgrad) pozval je lečnika i babicu, da bi pomogli kod rođenja njegovoj ženi Margareti. Potle je lečnik rodilju pregledal i videl, da će rođenje bit teško naložil je, da ju odpeljaju va bolnicu (špital) v Reku. Postavili su ju na voz a s njom je šal i muž, al kad su prišli k Pilepićem, već skoro na Rečki kunfin, siromašna je ženska od velikih muka umrla. Jer se je to dogodilo na kastavskoj zemlji, odpeljali su ju nazad na Kastavski cimiter i postavili va depoziť. Ovo je za istinu žalostno p-tovanje.

I od tamo teraju Talijane. Va Švicarskoj je strašno čuđa Talijani, tamo su oni kako doma — nekako onako kako i pul nas. Nego kako posvuda tako i tamo narasi su njim preveć veliki kreljuti, pak su počeli zapovedat i delat šiper. No tega ne trpe ni njihovi gospodari ni sam tamošnji goveran, pak ih z jednega samega mesta misle spravit doma jedno 800. Doma te bit valje bolje, kada budu morali poč slepići i miši lovit ako te jist. Ča ne salo i Pirija?

Čuvajte se Brazlije! Zajedničko ministarstvo vanjskih poslova u Beču obaviešteno je službeno, da je vlada države St. Paulo u Brazliji (južna Amerika) razpisala natječaj za 30.000 izseljenika, koji bi se imali dovesti onamo, tobož da će se moći ondje naseliti na državnom zemljištu. Na ovaj natje-

čaj stiglo je vladi u St. Paulo više ponuda od raznih parobrodarskih družtva i agenata, a medju tim ponudama nalaze se takodjer četiri, u kojima se dotičnici nudjaju, da će izseljenike snubiti u Austro-Ugarskoj i odavle ih odvesti onamo. Sva je prilika, da će se vlada u St. Paulo odlučiti za jednu od ove četir ponude, jer se austro-ugarski izseljenici kao radini i valjani poljodjelci radnici mnogo traže. Nu prilike u državi St. Paulo na osnovu pouzdanih uputa i izvještaja veoma su nepovoljne i žalostne, te se narod opominje, da se nipošto ne seli onamo. Nema ni govora o tome, da bi izseljenici dobili državno zemljišta, jer ga u obće i neima. Oni su prinuđeni prenuzeti težak posao na plantažama ili poljima, gdje se kava goji. Predani su na milost i nemilost novim gospodarim, koji ne poznaju milosrdja, tjeraju ih na težak rad, a slabo ih plaćaju. Izseljenici ne imaju ondje ni kuće ni kućista, što bi svojim zvati mogli, te živu ondje kao pravi robovi. Ovako govori izvještaj, koji je stigao zajedničkom ministarstvu vanjskih poslova u Beču.

Za to neka se svaki čuva agenata, koji narod nagovaraju, da se seli onamo, jer će ljuto stradati. Valja ovdje još upozoriti, da u zadnje doba agenti za izseljivanje u Mletcima i Genovi poplavljaju Hrvatsku i Slavoniju pisanim, koja su pisana dobrim hrvatskim jezikom i koja su upravljena na pojedine seljake.

U tim pisanima nagovara se narod za izseljivanje i himbenim načinom mu se predložuje, kako ga „lep život“ preko mora čeka, te se ujedno preporučaju razna parobrodarska družtva za prevoz u Ameriku. Neka ne vjeruje nitko ovakvim zamamljivim riečima, jer ti ljudi idu samo za tim, da sami nešto zaslužé.

Ča je novega po svete?

Austrija. Kako smo jur zadnji put javili, dok je talijanska umjetna većina istarskog sabora štrajkovala, stavili su naši narodni zastupnici više lepih predloga, a medju inimi podnio je i zast. Kozulčić prešan predlog proti vinskog klauzoli, da očuva naše vinograde od gotove propasti. Neki taljanski listovi iz Trsta pišu, da će se istarski sabor sazvati u Pulj i da će vlada predložiti saboru zakon, po komu bi odsele bio Pulj kao sjelo istarskog sabora. Talijani, da će pristati na to samo tada, ako im vlada dađe nekoliko političnih i materijalnih koncesija (kakvih koncesija, kad imadu već sve! Škola uredi, sva nastajaje činovnička mjesta i cيلي sistem, — sve, sve je talijansko, akoprem su Talijani u Istri u ogromnoj manjini, neka im sad još vlada dađe oblast, da nas nekaznjeno pohitaju u more ili postreljaju, onda te bit valjda kontenti! Op. sl.) Talijani bi mnogo bolje učinili, da pazorno pročitaju, što piše o radu njihove „saborске većine“ njemački list „Information“, koji izlazi u Beču, ili pošto njemački ne poznaju, neka uzmu u ruke njihov list „Risveglio“, koji jih naprosto krsti „istarskom talijanskom Camorrom“, ter veli, da istarski sabor već godine i godine ne radi ništa nego to, da vriedja „najdublja čuvstva Istra.“

U goričkom saboru odgovorio je zast. vlade na upit Dra Tume o premešćenju Koparskog učiteljišta u Gorica medju ium i to da vlada posvećuje osobitu pozornost tomu zavodu, ali da joj nije ništa poznato o tobožnjih u nebo vapijućih odnosjilih na onom zavodu (neka čita dićnu „N. Sl.“ ili drugi koji slov. list, pa će znat i previse! Op. sl.)

U dalmatinskom saboru primljen je predlog, da se Vrgovačko pitanje izruči posebnom odboru i dva predloga o uvedenju hrvatskog jezika, ko urednog jezika, u svih dalm. držav. i civilnih uređih.

U Kranjskom saboru govorio je zem. predsjednik kod pitanja o selenju naroda u Ameriku, da se to neđa preprečiti kojekakvim pulicaj. uređbami, već tek podignućem poljodjeljstva i obrta. (To kud i kamo više valja za našu jadnu istarsku raju! Op. sl.)

Kod naknadnog izbora saborskog zastupnika za X kotar u Beču izabran je so-

cijalno-demokratički kandidat Dr. Adler, proti antisemitu Rissavegu. Češki kandidat Ludvíček dobio je 41 glas.

U českom saboru odpućen je predlog grofa Buquoi o pronjenu izbornog reda u kuriji veleposjednika, nakon žestoke debate odboru od 18 lica.

Srbija. Srbski min.-predsjednik Vuid izjavio je, da će srbski kraljevski par putovati dojučne jeseni u Petrograd, a taj posjet da vriedi u prvom redu ruskoj carskoj obitelji. Odašlanici srbske i turske vlade složiše se u svih točkah ugovora, koji bi imao trajati tri godine.

Bugarska. Narodno Sobjranje odlučilo je 100.000 franka za doček ruskog vel. kneza Aleksandra Mihajlovića. Zatim bijaše sobjranje odgođeno. Rуска banka dala je bugarskoj vladi za pokriće tekućih potreba zajam od 6—8 milijuna.

Rusija. Na sokolskih svečanostih u Zlatnom Pragu bio je medju ostalimi i ruski general Fedorov-Aitić koji je na svom odlasku iz Praga vrlo simpatično pozdravio Čehe. Prema najnovijim vijestima iz Petrograda zaručio se ruski prestolonaslednik vel. knez Mihajlo sa princecom Cecilijem Mecklenb. Šverinskom.

Transval. Već su skoro dva leta, što se Englezi biju u Africi s Buri, ter su Englezi kod raznih bitkah izgubili do sada na tisuće i tisuće ljudi i potrošili nekoliko milijarda pa sve uzalud! Rat ni još ni izdaleka gotov, pač sve što dalje, po Engleze sve to gore! I prošloga mjeseca palo je što od bolesti, što od burskog olava ništa manje nego 3745 Engleza. Buri su đapače ovih dana bacili u zrak i jedan englezki željeznički vlak, koji je dolazio iz Pietersburg-a ter je pri tom zaglavilo 19 Engleza. Najgore ide Englezom u Kapskoj koloniji. Zato je lord Kitchener zaprosio englezku vladu, da mu pošalje svu monėad sposobnu za vojnu; koja joj nije neobhodno potrebna kod kuće, našto je englezki ministar rata makar i teške volje pristao.

Neki visoki englezki častnik, koji se vratio nedavno iz Afrike, pisao je u jednom englezkom listu, da bi vojska mogla potrajati još do 1908. god. uz godišnji gubitak po Englezku od 100.000 maraka i 80 milijuna funti šterlina, a na svaki način, da će Englezko još kroz deset godina morati neprestano držati u Africi na oružju najmanje 70.000 ljudi. (Altroče aneksija Transvala i Orange-a i Op. sl.)

Književnost.

Primili smo od knjižare Lav. Hartman u Zagreb: Klasičnu povjest Hrvata. Knjiga je izdana u tri sveška s ilustracijom i vrlo ukusnoj opremi. Mi ćemo se na ovo krasno djelo još osvrnuti a preporučamo ga već sada svim rodoljubom. Sigurno neće se pokajat nitko, koji tu jako lepu knjigu kupi.

Jzjava.

Ja niže podpisana izjavljam ovim obćinstvu Voloskoga-Opatije uslied nekojih kleveta proti mojoj osobi sljedeće:

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novao na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4 1/2% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uložene plaće posujilnica sama.

Vrača na štednju uložene ismoe bez odpovjedni, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo otkaza u smislu § 8 družtvenoga statuta.

Zajmovo (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjernice i zadužnice uz garancij.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Poblize informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića i Dra. A. Stangera u Voloskom.

Novčani promet u god. 1900 iznašao je K 979.634.64. — **Garancija** iznašala je K 108.963.—. — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1900 K 427.834.33.

Ravnateljstvo.

Nekoji pogani jezici razrabili su o meni nekoje lažljive i posve izmišljene vijesti. Te razbojniko moga poštenja ovim javno pozivjem, da se prijave i da mi u obraz spočitnu i dokažu ono, radi česa me klevetaju. Ako toga ne učine, pokazati će doista, da su infamne duše, vredne prezira svakoga poštenoga čovjeka. Svako je pošteno osobi svoje poštenje najdraže na svjetu, pak je i meni, koja sam ga znala uzdržati čistoga od svake ljage, kod svih mnogobrojnih ljudi, kod kojih sam dosad služila i radila. Toliko za sada, a u buduće više, makar došla i imena na svjetlo.

Volosko dne 7. Julija 1901.

Antonija Kral
gostioničarka na Lipovici.

August Halauska, slikar.
Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom obćinstvu
za bojadisanje soba, dekoracije, bojadisanje drva i sve što spada u njegov zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cijene.

Slavnom obćinstvu, osobito
kućevlastnikom i gradjevnim poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegedűs,

Volosko br. 74. Via-a-via

„Ville Smidt“.

slikar.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. obćinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih pomodnih gospodskih odijela

Naručbe izvršujemo solidno, brzo i uz veoma umjerene cijene, te se time sl. p. n. obćinstvu koli mjesta toli i okolice najtoplije preporučujemo za što više naručba uz geslo

„Svoj k svomu“

sa veleštovanjem

Špan & Pečnik

državna cesta, Vila Ježica Opatija.